

# İlahi Velilere Yas Tutmanın Felsefesi

<"xml encoding="UTF-8?">

İlahi Velilere Yas Tutmanın Felsefesi

Ali Asgar Rizvani

Neden ilahi velilerin musibetlerinde yas tutuyoruz? Onların bizim yas tutmamıza gereksinim mi duymaktadırlar? Neden geçmişleri yeniden hatırlıyoruz? Vahhabiler bunu bid'at sayıp, Şia'yı yas tutmaktan dolayı kınıyorlar.

Cevap:

Şimdi bu sorunun birkaç boyutunu ele alarak yas tutmanın delillerini açıklayacağız:

1-Yas Tutmak, Sevgi ve Nefretin Tecellilerindendir

Nefsin, sayesinde bir şeye karşı ilgi veya ilgisizlik göstermesine sebep olan sevgi ve nefret, çelişkili iki konudur.

Muhabbeti Vacib Olan Kimseler

Akli ve nakli delillerden, bazı kimselere karşı muhabbet duymanın vacib olduğu açığa çıkmaktadır:

1-Allah

Allah-u Teala, asıl olarak kemal ve cemal sıfatlarının hepsine sahip olması ve tüm varlıkların ona bağlı olmasından dolayı muhabbeti vacib olan kimselerin başında yer almaktadır.

Allah-u Teala şöyle buyurmaktadır: "De ki: "Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, akrabanız, elde ettiğiniz mallar, durgun gitmesinden korktuğunuz ticaret ve hoşunuza giden evler; sizce Allah'tan, peygamberinden ve Allah yolunda savaşmaktan daha sevgili ise, Allah'ın buyruğu gelene kadar bekleyin. Allah fasık topluluğu hidayete erdirmez."

Allah için sevilmesi ve muhabbeti gerekli olan kimselerden biri de İslam peygamberidir. Zira o yasama ve yaratılışın feyze erme vasıtasıdır. Bu nedenle yukarıdaki ayette Allah'ın adının yanında Peygamber'in adı zikredilmiş ve ona karşı muhabbet emredilmiştir.

Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Allah'ı size rızık verdiği için ve beni de Allah için seviniz." Ayrıca Peygamber'in fazilet ve kemalleri, insanı kendisine cezbeden ve muhabbetini insanın kalbine yerleştiren sebeplerden biridir.

### 3-Al-i Peygamber

Peygamber'in ehlinin muhabbeti de vaciptir. Zira onların fazilet ve kemallerinden yanı sıra, onlar da yasama ve yaratılışın feyze erme vasıtalarındandır. Bu yüzden Peygamber (s.a.a) onların muhabbetini emretmiştir.

Peygamber (s.a.a) aynı hadiste şöyle buyurmaktadır: "ve Ehl-i Beyt'imi de benim için seviniz."

#### Al-i Peygamberi Sevmenin Gerekli Oluşunun Sebepleri

Al-i Peygamber'in muhabbeti de bazı sebeplerden dolayı, Peygamber'in sevgisi gibi gerekli ve vaciptir:

1-Ehl-i Beyt (a.s), risalet sahibi olan Resulullah'a (s.a.a) mensupturlar. Nitekim Resulullah (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Kıyamet gününde, benim neseb ve sebebim dışında her neseb ve sebep kopuktur."

2-Ehl-i Beyt (a.s), "raye" ve "teyr" hadislerinde yer aldığı üzere Allah'ın ve Resulünün sevgilileridir.

3-Ehl-i Beyt'in (a.s) sevgisi, Muhammedi risalete karşı verilecek ecir ve karşılıktır. Nitekim Allah-u Teala şöyle buyurmaktadır: "Ben, buna (peygamberliğe) karşılık yakınlıkta (Ehl-i Beyt'ime duyulan) sevgi dışında sizden hiçbir ücret istemiyorum."

4-Kıyamet günü Ehl-i Beyt'in (a.s) sevgisi sorulur. Nitekim Allah Resulü şöyle buyurmaktadır: "Onları durdurun, şüphesiz onlar sorguya çekileceklerdir."

Sibt b. Cevzi, Mücahid'den şöyle naklediyor: "Kıymet gününde Ali'nin (a.s) muhabbeti sorulur."

5-Masum Ehli Beyt (a.s) Allah'ın kitabının denkleleridir. Nitekim Peygamber (s.a.a) "sakaleyn" hadisinde şöyle buyurmaktadır: "Ben aranızda iki değerli şey bırakıyorum, Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beytim"

6-Ehl-i Beyt'in muhabbeti imanın şartıdır. Nitekim Şia ve Sünni yollarla nakledilen sahih hadiste Peygamber (s.a.a) Ali'ye (a.s) hitaben şöyle buyurmuştur:

"Ey Ali! Sadece mümin kimse seni sever ve sadece münaıık kimse sana düşmanlık eder."

7-Ehl-i Beyt (a.s) Ümmetin kurtuluş gemisidirler. Nitekim şia ve Sünni yollardan nakledilen sahih hadiste Peygamber'den (s.a.a) şöyle nakledilmiştir: "Ehl-i Beytimin sizin aranızdaki misali, Nuh'un gemisi misalidir. Ona binen kurtulur ve ondan sakınan boğulur."

8-Ehl-i Beytin muhabbeti amellerin kabul şartlarındandır. Nitekim Peygamber (s.a.a) Ali'ye (a.s) hitaben şöyle buyurmuştur: "Eğer ümmetim, seni düşman bellediği halde, belleri yay gibi olacak ve karınları içeri girecek şekilde oruç tutsalar, kıl gibi ince olacak kadar namaz kılsalar, Allah onları yüz üstü cehenneme atacaktır."

9-Ehl-i Beyt (a.s) yeryüzü ehlinin sığınaklarıdır. Nitekim Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Ehl-i Beytim, yeryüzü ehli için sığınaktırlar."

Ayrı bunu da söylemek gerekir ki, muhabbet, insanın kuvvelerini tahrik edip hareketlendiren ve insanı mahubuna ve iktida ettiği şeye doğru hareket etmesine sebep olan, harekete geçirici bir güçtür.

Son olarak, söylediklerimizden alınacak netice, yas tutmanın mahbuba karşı muhabbet göstermenin cilvelerinden biri olduğudur. Zira ayrıca bildiğimiz üzere insanlar muhabbet açısından farklı mertebelerdedirler.

Hakeza muhabbet sadece nefsin ikbali veya nefsin hareketlenmesi değildir, aksine zahir olup dışarı çıkıp nefsin dışına da yansıyacaktır. Ayrıca her ne kadar mahbuba itaat etmek, muhabbetin dış eserlerinden biri olsa dahi, sadece bu değildir. Muhabbetin başka etki ve tesirleri de varlık ki muhabbetin gerekli oluşunun sebepleri, başka delillerle çelişkide olmadığı taktirde -mesela mahbubun muhabbeti sebebiyle kendini öldürmek veya gayri meşru başka

işler- onları da kapsamaktadır.

## Muhabbetin İnsan Hayatındaki Cilveleri

- 1-İtaat ve boyun eğmek
  - 2-Mahbubu ziyaret etmek
  - 3-Mahbubu ikram etmek ve ona karşı tazim etmek
  - 4-Mahbubun hacet ve isteklerini karşılamak
  - 5-Çeşitli boyutlarda mahbubu korumak
  - 6-Yusuf'un yokluğunda Yakub'un hüznü gibi, mahbubun yokluğunda hüznün ve gam.
  - 7-Mahbubun eserlerini korumak
  - 8-Mahbubun evlatları ve nesline saygı göstermek
  - 9-Ona irtibat ve bağı olan şeyleri öpmek
  - 10-Mahbubun doğum gününü kutlamak ve doğum günü merasimi tutmak
- Netice olarak yas tutmak Ehl-i Beyti sevmenin gereklerindendir.

## 2-Aşura Kültürünü İhya Etmek ve İlâhi Velileri Anmak Akılla Mütabıktır.

Bu makalenin başında, yas tutmanın sevgi ve nefretin mazharlarından olduğu hakkında birkaç konuyu açıkladık. Selim akla müracaat edildiğinde, ilâhi velilerin yasını tutmak,

özellikle şehitlerin efendisi ve önde geleni olan İmam Hüseyin (a.s) akıl ile muvafıktır. Zira onları ihya ve ikram etmek, gerçekte onların büyük şahsiyetlerini ve onların sloganlarını ikram etmektir ve kendi büyüklerini ikram etmeyen her ümmet yenilgi, fena ve yokluğa mahkumdur.

Ümmetlerin tarihini oluşturanlar, onların büyükleridir.

## Hüseyini Bazı Sloganlar

İmam Hüseyin (a.s) şöyle buyurmuştur:

1-"Ben, bu anki şartlar altında saadeti ölümden başkasında ve zorluk ve musibeti hayattan başkasında bilmemekteyim."

2-"İzzet yolunda ölüm, ebedi hayattan ve zilletle yaşamak ölümden başkası değildir."

3-Biliniz ki haramzade ve haramzadenin oğlu (İbn-i Ziyad) bana iki şey arasında seçim hakkı

vermiştir. Ya kılıcımı çekip savaşa hazırlanmam veya zillet elbisesi giyip Yezid ile biat etmem gerekir. Ama zillet bizden çok uzaktır."

4-Biz Allah için ve Allah'a döneriz. Ümmet Yezid gibisinin önderliğine mübtela olursa İslam ile vedalaşmak gerekir.

5-Ben isyancılık, Müslümanlar arasında nifaktan veya zulüm ve fesat yüzünden kıyam etmedim, aksine ceddimin ümmetini islah etmek için kıyam ettim, iyiliğe emredip kötülükten sakındırıp ceddim ve babam Ali b. Ebi Talib'in siretiyle amel etmek istedim."

### 3-Ümmetin, İlahi Velilerle Muhabbetsel İrtibatı

Siyasi, akidesel ve toplumsal meselelerin izahında kullanılan asıl ve önemli metotlardan biri insanda muhabbet duygusunu harekete geçirmektir. İnsan akli ve diğer açılardan çok, bu açıdan tesir alır. Başka bir tabirle, bu metot diğerlerinden daha müessirdir. Şimdi, ilahi velilerin şهادeti, özellikle de şehitlerin önderinin şهادeti,

insanların bu vakıya karşı bilgilendirmek ve dikkat etmelerini sağlamak insanların duygularını etkilemeye sebep olur ve bu yolla o büyüklerimizi örnek olarak tanıtır ve onların slogan ve emirlerini -ki aynen Allah'ın ve emir ve sloganlarıdır- insanlara ulaştırabiliriz. Bu nedenledir ki İmam Zeyn'ul-Abidin (a.s) Aşura olayından sonra yirmi yıl Kerbela şehitleri için, özellikle de İmam Hüseyin (a.s) için ağladı.

Bu konu, Peygamber-i Ekrem'in (s.a.a) o hazret hakkındaki övgüsüyle daha iyi aydınlanır: Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Hüseyin bendendir ve ben Hüseyin'denim. Hüseyin'i seven herkesi Allah sevsin."

Hakeza Peygamber (s.a.a) şöyle buyurmuştur: "Hasan ve Hüseyin cennet ehli gençlerinin önderleridirler."

### 4-Yas Tutmaya Nakli Deliller

Rivayetlere, Peygamberin (s.a.a) ve onun ashabının siretine bakıldığında bu büyüklerin, bu konuya önem veren kimselerin en başta gelenlerinden olduğunu anlamaktayız.

Hakim-i Nişaburi sahih bir senetle Ümmü Fazl'dan şöyle nakletmektedir: "Bir gün Resulullah'ın

(s.a.a) huzuruna varıp şöyle arzettim: "Ey Resulullah! Geçen akşam kötü bir rüya gördüm." Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "O rüya neydi?" Şöyle arzettim: "Kötü ir rüyadır." Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu:

"O nedir?" Şöyle arzettim: "Rüya aleminde, güya sizin bedeninizin bir parçasının ayrıldığını ve benim eteğimde olduğunu gördüm." Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "İyi bir rüya görmüşsün, kızım Fatma'nın bir oğlu olacak ve senin eteğinde büyüyecektir." Ümmü Fazl daha sonra şöyle devam ediyor:

"Resulullah'ın (s.a.a) buyurduğu gibi Fatıma (s.a) Hüseyin'i (a.s) doğurdu ve o Peygamber gelip Hüseyin'i ona verinceye kadar benim eteklerimdeydi. Daha sonra Hazrete dikkat ettim, aniden Peygamber'in (s.a.a) göz yaşlarının aktığını gördüm. Şöyle arzettim: "Ya Resulullah! Annem babam sana feda olsun! Ne oldu ki sizi ağlarken görüyorum?" Peygamber (s.a.a) şöyle buyurdu: "Cebrail (a.s) bana nazil oldu ve ümmetimin

çok yakında bu evladımı şehadete uğratacaklarını haber verdi." Şöyle arzettim: "Bu evladınızı mı?" Şöyle buyurdular: "Evet" daha sonra o hazretin kanlı türbetinden bir parçasını bana verdiler.

Hafız-i Taberani sahih bir senetle Şeyban'dan şöyle nakletmektedir: Ben Ali (a.s) ileydim ki o hazret Kerbela'ya vardılar. Daha sonra şöyle buyurdular: "Burada kendilerine bedir şehitlerinden başka denk bulunmayan bir çok şehit olacaktır."

Tirmizi, sahih senediyle Silmi'den şöyle naklediyor: "Ümmü Seleme'nin yanına,

ağladığı bir halde vardım. Ona şöyle arzettim: "Ney seni ağlatmıştır?" O şöyle buyurdu: "Rüya'da Peygamber'in yüzünün toz toprak içinde olduğunu gördüm." Şöyle arzettim: "Ne oldu ya Resulullah!" O şöyle buyurdu: "Şu anda Hüseyin'in katline şahit oldum."

İlahi Velilerin Yasında Huzur Bulmak

İlahi velilerin acısında yas tutmak, caiz olmasından yanı sıra üstünlüğe de sahiptir. Din büyüklerinin amel ettiği gibi.

Buhari kendi senediyle Ayşe'den şöyle naklediyor: "Zeyb b. Haris", "Cafer" ve "Abdullah b. Revahe"nin şehadet haberini Peygamber'e (s.a.a) verdiklerinde, Peygamber hüzünlü bir çehreyle camiye girdi ve orada oturdu.

İbn-i Hişam kendi "Siret"inde şöyle naklediyor: "Peygamber (s.a.a) Medine'ye döndüğünde ölümler ve şehitler için ağlayanların seslerini duydu. Daha sonra Peygamber'in gözleri doldu ve ağlar bir halde şöyle buyurdu: "Ama Hamza'nın bir ağlayanı yoktur." Bu özü duyan Beni Eşhel'in kadınları oraya gelip Peygamber'in (s.a.a) amcası için ağladılar."

Yas Meclislerinin Hedefleri:

Eğer şialar arasında böyle bir sünnet yaygın ise, bunun bir çok delili vardır ki kısacası şunlardır:

1-Hayatlarının her anı İslam camiası için bir örnek ve numune olan büyük İslam önderlerinin makamlarını tanıtmak.

2-Ehl-i Beyt'e sevgi ve aşkı artırmak

3-Kemal ve fazilet talebinde bulunmak

4-Dine davet ve onun hakikatlerinden haberdar olmak, insanları salaha davet etmek ve sapıklık ve fesattan sakınmak.

5-İmam Hüseyin'in (a.s) kıyamının özelliklerini insanlara tanıtmak.

6-Yas meclisleri adının altında İslam ve Kur'an'ın da tekit ettiği konulardan biri olan yoksulları yedirmek.

7-Onları sevenlerin zorluklarının ve sıkıntılarının kendilerine kolay gelmesini sağlayan Ehl-i Beyt'in (a.s) musibetlerini anmak.

8-Resullah (s.a.a), Hazreti Zehra (s.a) ve diğer İmamlar'ın (a.s) dertlerine ortak olmak.

9-Aşura hatırasını unutmamak. Zira eğer bu yas tutmalar olmasaydı gelecek neslin bu hakikatlerden haberi olmazdı.

10-Zalimlerin, özellikle Beni Ümeyye ve Beni Abbas'ın zulmünü ortaya çıkarmak.

11-İnsani ve ilahi fazilet ve kerametleri ve şehadet ruhunun terbiye edilip yetiştirilmesi.

12-İslamı ayakta tutmak. Zira bu yas tutmalar İslam'ı ayakta tutmaktadır. İmam Humeyni (r.a) bu yas tutmalar hakkında şöyle buyurmuştur: "Bunlar, Seyid'uş-Şuheda'nın mektebinin ne olduğunu anlamıyorlar. Bu minberler, ağlamalar ve dövünmeler 1400 yıldır bizim mektebimizi saklayıp korumakta ve şu ana kadar İslam'ı getirmiştir."

Nitekim Hüseyin b. Ali'ye (a.s) yas tutmak, bir hareket, dalga ve toplumsal bir savaştır. Yas tutmalar, muhabbetin marifetli ve bilinçli olmasına neden oluyor. İmanı camianın zihninde ayakta tutmakta, Aşura mektebini yapıcı bir fikir ve ilham verici bir hadise olarak bildirip her

zaman tesiri saklamasına neden oluyor.

Yas tutmak, kan ve şehadet yolunun ihyası ve Ali'nin ehlinin mazlumiyetini tarihin kulağına aktarıyor. Onun gölgesinde İmam'ın mazlumiyetine ağlamaktan yanı sıra, İmam Hüseyin'in (a.s) kıyam ve hareketten hedefinin tanınmasına sebep oluyor.

-----

Bkz. İbn-i Teymiye, Minhac'us-Sünne, c. 1 s. 52-55

Tevbe suresi, 24. ayet

Müstedrek'ül-Vesail, c. 3, s. 194

Tezkiret'ul-Havas, s. 10

Tarih-i Medinet'ud-Dimeşk, c. 12 s. 143

Tarih-i Dimeşki, c. 14, s. 218

Bihar'ul-Envar, c. 44, s. 328

Sünen-i İbn-i Mace, c. 1, s. 51, Fezail-i Ashab-i Resul (s.a.a)

Müstedrek-u Ala Sahiheyne, c. 3, s. 176; Kenz'ul-Ummal, c. 6, s. 223

Maktal'il-Harezmi, s. 162

Müstedrek-i Hakim, c. 4, s. 19

İrşad'is-Sari, c. 2, s. 393

Es-Siret'un-Nebevi, c. 3, s. 105

Kıyam-i Aşura der Kelam ve Peyam-i İmam, s. 16

Şia Şinasi ve pasuh bi şehadet, Ali Asgar Rizvani, c. 1, s. 564-572